

»Въ неразрывномъ своемъ соединеніи съ Россією Финляндія ненарушимо сохранила предоставленныя ей права и подъ сѣнію своихъ законовъ продолжаетъ пользоваться всѣми нравственными и вещественными выгодами, представляемыми ей могуществомъ Имперіи. Россія открываетъ жителямъ Финляндіи обширное и безпрепятственное поприще торговли и промышленности, а благодушный русскій народъ не разъ, когда тяжелыя испытанія посѣщали вашъ край, доказывалъ свое братское участіе и дѣятельную помощь.» —

Tehdessään vaalinsa eri ehdotusten välillä keisari kävi keskustietä: riidanalaisen kappaleen pääosa otettiin kreivi Armfeltin, sen loppulause ruhtinas Gortshakovin ehdotuksesta. Tämä korjaus merkittiin lyijykynällä. Tähän kappaleeseen on samoin merkitty toinenkin muutos. Valtiosihteerinviraston konseptissa säilynyt kirje kenraalikuvernöörille 27 päivältä maaliskuuta (8 päivältä huhtikuuta) uskoo vapaaherra Rokassowskiille oikeuden lopullisesti valita kahden puheen välillä, jotka Keisari ehdollisesti oli hyväksynyt. Silloin oli vielä näyttänyt epävarmalta, jäisikö esityksiä valtiosäädyiltä lopullisesti käsittelemättä tai ei, ja toisessa puheessa oli siis ylempänä painettujen ehdotusten mukainen lupaus, että kesken jääneet asiat esitettäisiin seuraaville valtiopäiville; toisesta puheesta tämä kohta oli poistettu. Mutta nyt nähtiin samoin kuin sitten seuraavillakin valtiopäivillä, miten suurenmoiseksi viimeisen työlle omistetun viikon ennätys muodostui: lykkäämisestä ei ollut tarvis puhua ja 4/16 päiv. huhtikuuta Rokassowskij tästä ilmoittaen palauttaa valtiosihteerinvirastoon sen kappaleen puhetta, jota ei oltu tarvittu.

Sopinee lopuksi edelläsanotun selventämiseksi niille, jotka eivät tunne venäjän kieltä, ottaa tähän tarkistettu suomennos siitä puheesta, joka näiden valmistusten perästä pidettiin keisarin nimessä 15 päivänä huhtikuuta 1864:

»Suomen Suuriruhtinaanmaan edusmiehet!

Kun Minä syyskuussa mennyttä vuotta avasin nämä valtiopäivät, luulin Minä että voisitte lopettaa kaikki tehtävänne lyhemässä ajassa. Se suurempi tottumus valtiopäivätoihin,

johon on päästy Teidän ahkerain ja pitkällisten töittenne kautta, on kuitenkin toivoakseni suuresti huojentava toimintaa vastaisilla valtiopäivillä.

Minä kiitan Teitä niistä uskollisuuden ja rakkauden tunteista Minua kohtaan, joita Suomen kansan puolesta olette erinäisissä tilaisuuksissa lausuneet, mutta samalla en saata olla sitä valittamatta että muutamat keskustelut valtiopäivillä ovat antaneet aihetta väärään käsitykseen siitä suhteesta, jossa suuriruhtinaanmaa on Venäjän keisarikuntaan.

Eriämättömässä yhdistyksessään Venäjän kanssa on Suomi saanut loukkaamattomina pitää sille vakuutetut oikeutensa ja nauttii yhä lakiensa turvassa kaikkia niitä hengellisiä ja aineellisia etuja, joihin Keisarikunnan voima antaa mahdollisuuden. Venäjä avaa Suomen asukkaille laajan ja vapaan alan kaupalle ja teollisuudelle ja hyväntahtoinen Venäjän kansa on jo usein silloin, kun kovat koettelemukset ovat Teidän isänmaatanne kohdanneet, osoittanut veljellistä osanottoa ja antanut tehokasta apua. Selvän käsityksen Suomen todellisesta hyvästä pitää siis saaman Teitä lujittamaan eikä suinkaan heikontamaan sitä läheistä yhteyttä Venäjän kanssa, joka on varmana takuuna isänmaanne menestyksestä.

Niinkuin jo ennen olen edessänne lausunut on Minulla aikomus kolmen vuoden jälkeen uudelleen kutsua Suomen säädyt kokoon; ja samassa kuin tämän kautta julistan valtiopäivät päättyneiksi, uskon Minä Teidät Kaikkivaltiaan huostaan ja pysyn Teitä ja koko Suomen kansaa kohtaan Keisarillisella armolla suosiollisena.»

XXI. 4 *Pal*

VALTAISTUINPUHEET VALTIOPÄIVILLÄ 1863—64

TUTKIMUS NIIDEN SYNNYSTÄ

JULKAISSUT
E. G. PALMÉN

EDUSKUNNAN KIRJASTO
RIKSDAGSBIBLIOTEKET

132 025 602 3

HELSINKI 1916,
SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINON OSAKEYHTIÖ.